

Vážně nevážně či nevážně vážně nejenom o chovatelích zpěvných kanárů

Typy chovatelů

Když se mě někdo ze známých zeptá, co mne (proboha!) může bavit na nějakém Českém svazu chovatelů, tak jako hlavní důvod vždycky uvedu, že zažívám situace jako ve filmech „Slavnosti sněženek“ nebo „Vesničko má středisková“. Ostatně to už jsem asi říkala a psala několikrát.

Již pár let pozoruji chovatele a čím dál tím víc mám pocit, že by se podle toho, jaký mají vztah ke zvířatům a jaké jsou jejich výrazné povahové vlastnosti, dali zaškatulkovat do určitých skupin. (Přičemž na některé chovatele by pasovalo skupin hned několik.) Nemíním, věřte mi, následujícími řádky někoho urážet, to vůbec ne. Berte to jako odlehčené plácání a jakmile zjistíte, že to jsou bludy a nesmysly, zanechte čtení a přejděte k nějakému duchaplnému odbornému článku. Tak tedy:

SRDCAŘ – pro tohoto člověka je chovatelství srdeční záležitostí. Vyniká láskou k přírodě a vřelým vztahem ke všemu živému, je nekonfliktní a přátelský. Zvířata by choval, i kdyby za to měl platit pokutu.

PRAKTIK – má nesmírný cit pro zvířata, je schopným chovatelem a vystavovatelem. Řídí se takzvaným selským rozumem. Někdy ani pořádně neví, jak se plemeno a barevný ráz, které chová, správně jmenuje, teorii moc nezná, ovšem jeho bravurní praktické znalosti mu pomohou se prosadit.

TEORETIK – veškerou dostupnou chovatelskou teorii má v malíčku. Zná přesně, kdy a kým byla ta či ona plemena vyšlechtěna, skvěle ovládá genetiku, všemu rozumí, dokáže podat na jakoukoliv chovatelskou lapálii trefnou radu. Nikdy moc zvířat nechoval, někdy dokonce vůbec žádná. Pokud ano, tak to byla zvířata nekvalitní, která mu na výstavách způsobila akorát ostudu. Teoreticky ovládá všechno, prakticky téměř nic.

OBJEVITEL – často i desítky let šlechtí nová plemena a barevné rázy, díky němu se chovatelství posunuje dopředu. Je vytrvalý, odhodlaný, schopný přinášet značné oběti.

ZLEPŠOVATEL – stávající plemena a barevné rázy zdokonaluje, prošlechtňuje a dopilovává. V podstatě je to podobný typ člověka, jako je objevitel.

ZACHRÁNCE – další typ obětavého chovatele. Plemena a barevné rázy, jež jsou prakticky před vymřením, a tudíž před definitivním zánikem, zachraňuje, byť se vytrvale potýká s nedostatkem chovného materiálu. I jemu patří obrovský dík.

PARTÁK – výborný kamarád, člověk, který má mezi chovateli hodně přátel. Je společenský, obětavý a nekonfliktní. Sympatická parta, společnost lidí naladěných na stejnou strunu, je pro něho to, co ho v chovatelství naplňuje nejvíce.

BAVIC – mnohdy ani nechová zvířata. Je vynikajícím vypravěčem, má vrozený talent rozdávat dobrou náladu. Patří k těm, kteří jsou všude vítáni s otevřenou náručí, protože nezkaží žádnou legraci.

PAMĚTNÍK – dbá na to, aby se příběhy, které se staly dříve, nevytratily z myslí současníků. Líčí události, píše o nich, předává je dalšímu pokolení. Díky němu dnes víme, co se v chovatelství šustlo před mnoha a mnoha léty a jak se jmenovali významní chovatelé z dřívějších dob. *Pamětník* – **HORNÍK** je speciální podkategorie vyskytující se pouze u chovatelů harekých kanárů. Mimořádné nadšení pro hornickou historii propojenou s harekými kanáry, kteří byli bráni do dolů k indikaci důlních plynů, to je to, co pamětníka – horníka nikdy neopustí.

TAHOUN – je v čele základní organizace nebo klubu, zpravidla zastává funkci předsedy nebo jednatele. Je vynikající organizátor, dokáže nadchnout lidi, tmelí partu, chovatelství pod jeho vedením vzkvétá. I kdyby se vyskytoval v jiné skupině lidí, tak vždycky vyčnívá díky svým schopnostem a povahovým vlastnostem. Je to též charakterní a fěrový člověk, před nímž je třeba smeknout. Pokud zemře, základní organizace a klub často lavíruje nad propastí, mnohdy ukončí svoji činnost.

ŠÉF – obdobná kategorie organizačně velice zdatného člověka, který ovšem základní organizaci nebo klub považuje za svoji firmu a chovatele za najaté zahraniční dělníky. Chovatelství si plete s podnikáním. I když pro základní organizaci a klub svým nápaditým vedením mnohé zařídí, často se dočká toho, že se proti němu chovatelé spiknou a sesadí ho.

PRACANT – je pracovitý jako včelka, ochotný s čímkoliv v chovatelství pomoci, ale potřebuje mít nějaký jasně zadaný úkol a organizátora, který ho vede.

SBĚRATEL FUNKCÍ – je ochoten přijmout jakoukoliv funkci ve svazu (a nejen v něm), množství zastávaných funkcí u něho navozuje pocit blaženosti. Čím víc funkcí posbírá, tím se cítí lépe. Častokrát je však ani nestačí vykonávat, ale to mu vůbec nevadí, hlavně že je má. I to, že zastává funkci předsedy nějaké pidikomise nevalného významu, mu dodává povznášející pocit, že je superman.

CESTOVATEL – nejvíce ho baví navštěvovat naše a zahraniční výstavy, potkávat se s novými lidmi, vidět co nejvíce vystavených zvířat. Často se zajímá nejen o chovatelské akce, ale také o historické a kulturní památky. Je pořád v pohybu, je těžké ho zastihnout, protože je stále takzvaně v trapu.

FAJNSMEKR – láká ho chov zvířat cizokrajných a také vzácných plemen a barevných rázů, těší ho mít doma něco neobvyklého a chovatelsky nesnadného. Pověštinou takhle zajímaví zvířata ani moc nevystavuje, má je proto, že zvládnutí jejich náročného chovu pro něho znamená výzvu.

BOREC – neustále dováží ze zahraničí něco nového, chce mít to, co ostatní nemají. Omračovat druhé na výstavách, to je to, o co mu jde. Zpravidla se mu ale nedaří od dovezených zvířat odchovat kvalitní mladé, takže časem přiveze zas něco jiného a neméně úchvatného, co v zápětí hned vystaví.

HOGO FOGO – všechno musí mít extra. Když má nové auto, tak zacouvá na výstavě až ke klecím, aby si ho všichni všimli. Když kupuje nová zvířata, tak jediná v zahraničí, byť by se u nás dalo sehnat dost nepřibuzného chovného materiálu. Pokud něco chová, tak toho má zpravidla kvanta. Zajímá ho všechno z ciziny. Tuzemské výrobky příliš nepoužívá, všechno české považuje za špatné. Bobky kolem králikárny zametá německým koštětem a nahrnuje na holandskou lopatku. Nejšťastnější je, když z něho všichni takzvaně padají na zadek.

MANEKÝN – velmi vzácná skupina, takřka se v chovatelství nevyskytující. Pečlivě dbá na to, jak je oblečen a jestli mu to sluší. Mezi klecemi se pohybuje, jako by se procházel po předváděcím molu. Na hlavě má sestřih podle poslední módy, používá kvalitní parfém. Nosí značkové oblečení, nechápe lidi, kterým je jedno, co si vezmou na sebe. Upřímně je zděšen z těch, kteří nakupují ve vietnamských tržnicích. Vždycky má dokonale vyglančené boty. Slepice, holubice ani králíci bobky byste na jeho podrážkách přilepené nenašli.

SLAVOMAN – chce být všude vidět, i když na to třeba nemá, miluje výsluní. Na výstavě jeho zvířata musí dostat pohár nebo čestnou cenu, je schopen kvůli tomu i uplácet posuzovatele nebo se s někým do krve pohádat. Těší ho, když se o něm hodně mluví a píše. Nejšťastnější by byl, kdyby mu v Praze na Václavském náměstí odhalili sochu nebo alespoň pamětní desku.

ŽVANIL – když mu někdo naslouchá, zažívá žvanil úchvatný pocit. Rád plamenně řeční, čím větší okruh posluchačů, tím je spokojenější. Nejde o to, že může nastínit nějaké svoje hodnotné myšlenky, ale že má možnost kecat před posluchači. Ovládá dokonale různá řečnická gesta, má patetický projev, mnohdy mu nechybí ani určité herecké nadání. Dá dost práce ho umlčet, někdy se to nepodaří vůbec. Část chovatelů tenhle užvaněný typ člověka vyhledává, část před ním zoufale prchá.

NOVÁTOR – považuje všechno staré za špatné. I když je to staré dobré, tak jen proto, že to není nové a moderní, tak to kategoricky zavrhuje. Starší chovatele by nejraději ze svazu vyhnal, jako důvod mu stačí, že doma nemají nejmodernější počítač, denně nebrouzdají po internetu a nemají vlastní webové stránky.

REVOLUCIONÁŘ – je mu jasné, co je v chovatelství špatné, má to v hlavě srovnané. Je ochoten přinášet oběti a podílet se na změnách. Naráží však na stereotyp a nechotu ostatních učit se novým věcem, většinou končí špatně a v zapomnění. Už historie potvrdila, že revoluce požívá svoje děti.

KRITIK – spřízněná skupina. Upozorňuje na chyby, nabízí konstruktivní řešení, jak by se daly odstranit. Dokáže být sice nepřijemný, jeho kritizování je ale opodstatněné, a proto je třeba si ho vážit. Není-li jeho kritice dopřáno sluchu, časem ho to otráví a odchází do ústraní.

RYPÁK – kritizuje jenom proto, že mu dělá dobře něco rozvířovat a paralyzovat. Na výstavách pátrá jen po tom, co se nepovedlo, na lidech vyhledává v první řadě chyby, a pokud žádné nemají, tak si je bez mrknutí oka vymyslí. Za jeho kritizováním je zpravidla osobní útok a snaha někomu ublížit. Nejšťastnější je, když něco rozklíží a někomu nahází klacky pod nohy. Když byl malý, tak na pískovišti určitě všem ostatním dětem rozkopával bábovičky a bavil se tím, jak usedavě pláčou.

KŠEFTAŘ – dokáže všechno proměnit, výhodně prodat a prokšeftovat. Jen kouká, co by z toho kápllo. Místo mozku má kalkulačku. Nezapojuje se do akcí, z nichž nemá žádné osobní výhody.

VYKUK – každého přechytračí, navenek sice působí seriózním dojmem, vystupuje přátelsky a věrohodně, ale to je jen maska. Všechno slíbí, s každým se domluví, ale nakonec je všechno úplně jinak. Kdo ho měl možnost poznat blíže, už mu nevěří ani pozdrav. Při nákupu zvířat od tohoto výtečníka je na místě maximální ostražitost.

POTÍŽISTA – stěžuje si zpravidla na zdánlivé a bezvýznamné prkotiny, ale je u toho neobyčejně vytrvalý a úporný. Dokáže s deseti lidmi dva roky řešit, proč na oceňovacím lístku z výstavy byla nečitelně napsána tři slova. Je to ten typ, který by vymámil z jalové krávy tele.

CHAOTIK – do čeho se pustí, z toho je kardinální malér. Dokáže vyrobit takový neskutečný zmatek a chaos, že po jeho desetiminutovém angažování musí nastoupit zdatná parta, která následky jeho působení hodně dlouho odstraňuje. Bohužel trpí skálopevným pocitem, že to všechno ovládá nejlépe ze všech, že je organizátorský Bůh, a opakovaně se vrhá do plnění dalších a dalších věcí, které samozřejmě, jak jinak, zpacká.

ALIBISTA – i kdybyste ho probudili o půlnoci, tak přesně ví, kdo za to může. Je to jedno, jaký chovatelský problém se zrovna probírá, ale on má naprosto jasno, kdo ho způsobil a koho je třeba transparentně potrestat.

BOLESTÍNEK – pořád nařiká, stále ho něco trápí. Jeho zvířata jsou pokaždé špatně posouzena, nedaří se mu odchovy, krmené směsi v posledních letech taky za moc nestojí, ostatní chovatelé mu permanentně ubližují, už to není, co to bývalo. Má v zásobě vždy několik důvodů, díky kterým se rmoutí.

PŘEVLEKAČ KABÁTŮ – jeden den je hot, druhý čehý. Nikdy přesně nevíte, s kým je zrovna spřažen, ani co udělá, není na něj spolehnutí. Je kam vítr, tam plášť. Připomíná neřízenou střelu. Zcela jistě ho ale najdete v chovatelství (a nejen v něm) tam, kde je to právě výhodné a kde z toho kápnou nějaké prebendy.

BLUDNÝ HOLANĎAN – k chovatelům tak nějak zabloudil. Když ho pozorujete, tak nechápete, co v chovatelství vlastně pohledává, protože nic nechová ani chovat nebude a chovatelství ho nijak nenaplnuje. Působí dojmem, že se ke svazu dostal omylem nebo z leknutí. Zrovna tak by mohl být i u hasičů, filatelistů nebo zahrádkářů. Nemá na nic žádný ucelený názor, jde s davem. Pokud by se dav vrhnul z okna, vrhnul by se taky.

ANTIPRAŽAN – stejně jako občané České republiky vytrvale nadávají na Prahu, tak chovatelé povětšinou zhusta nadávají na sekretariát svazu a na jeho zaměstnance sídlící v Praze. Mnohdy je třeba ani osobně neznají, ale mají jasno v tom, že je nesnášejí. Antipražana jasně poznáte, že při debatě o sekretariátu má v očích krajně rozhořčený výraz. Čím dál bydlí antipražan od Prahy, tím je tenhle výraz čitelnější. Ten odpor k centru má v našich zemích zkrátka letitou tradici. Nechci tvrdit, že neexistují věci, které se musí napravit a změnit. Chci jen říci, že naprosto nemá smysl antipražanovi něco vysvětlovat. Ani to, že zaměstnanci svazu dělají na projektech, které žádné zahraniční svazy v náplni nemají. Třeba na státem financovaných zakázkách, jako jsou plemenné knihy, že se podílí na státem financovaném nadnárodním programu týkajícím se genetických zdrojů. Antipražan si prostě myslí, že v Praze na svazu sedí parta darmožroutů, kteří si tam s nohama na stole debužirují díky příspěvkům od chovatelů.

To by asi stačilo. I když, jak si ten výpis pročítám, tak by se dalo těch chovatelských typů a jejich mezistupňů uvést daleko víc. Obdobné řazení se týká samozřejmě nejen chovatelů ale i chovatelek.

ELIŠKA STEJSKALOVÁ, ilustrace KAREL VAVŘENA

